

Burak Küntay

Afrin ve Menbiç Sürecinde Son Dengeler

16 Mart 2018

Yazdır Yazı Tipi

Türkiye'nin Afrin operasyonuyla beraber Türk-Amerikan ilişkileri had safhada bir gerginlik noktasına ulaştı. 1 Mart tezkeresinden bugüne kadar, Obama'nın seçildiği ilk birkaç yılı bir kenara koyarsak, aslında ilişkilerin çok da iyiye gittiğini söyleyemeyiz.

Bilhassa FETÖ hadisesi, Barzani'nin bağımsızlık referandumu, Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'nin güneyinde 30.000 kişilik bir sınır güvenlik ordusu kurma söylemi, vize krizi, YPG-PYD'ye silah yardımı, Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak tanınması gibi birçok konu gündeme geldiğinde, Türk-Amerikan ilişkileri belki de şu ana dek hiç olmadığı kadar gergin bir noktaya geldi. Bütün bu süreçleri tek tek incelediğimizde, ABD ve Türkiye arasında birçok ziyaret ve görüşme olmasına rağmen, durumun pek de değişmediğini ve hatta sorunların artarak devam ettiğini görmekteyiz.

Açık konuşmak gerekirse Tillerson'un ziyareti Türk-Amerikan ilişkilerinde iyiye doğru gidiş sinyali veren önemli bir kırılma noktasıydı. Tabii ki öncesindeki McMaster ile İbrahim Kalın'ın görüşmelerini de göz ardı etmemek lazım. Nereden uzun süren toplantılar ve elatılmış diplomatik girişimlerin

de göz aralı etmemek lazımdır. Normalden uzun süreli toplantılar ve alışuğumuz diplomatik girişimlerin ötesinde gerçekleşen görüşmeler sonunda, herkesin merak ettiği soru ilişkilerin yeniden normal seyrine gelip gelmeyeceğiydi. ABD bu kadar zamandır kendine ortak gördüğü YPG-PYD'den vazgeçerek Türkiye'nin "YPG-PYD orada kalırsa gireriz." dediği Menbiç'ten çıkacak mıydı? Ya da Türkiye Menbiç konusunda geri adım mı atacaktı?

Öyle kritik öyle ödün verilemez bir noktaya gelindi ki, gerek Tillerson'un gerek Çavuşoğlu'nun ortak komisyonlar kurulması yönündeki sözleri kamuoyu ve uzmanlar nezdinde "Acaba top yine taca mı atılıyor?" görüşünü hakim kıldı. Ancak geçtiğimiz günlerde yaşadığımız iki önemli gelişme uzun zaman sonra Türk-Amerikan ilişkilerindeki ivmenin her şeye rağmen olumlu bir noktaya geldiğinin göstergesi oldu. Bunlardan biri, Türkiye'nin yaklaşık 7 milyar dolar değerindeki 30 adet "787-9 Dreamliner" tipi uçağı BOEING firmasından alım sürecini tamamlamasıydı. Bundan daha da önemlisi, ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Nauert'in bu konuyu kendi Twitter hesabından Türk-Amerikan ilişkilerinin müspet bir ilerleyiş göstergesi olarak duyurması oldu. Bu çok alışık olduğumuz bir durum değildi. Demek ki Beyaz Saray da ticari ilişkilerin gelişmesine ciddi bir anlamda önem veriyor.

İkinci nokta ise, gerek Çavuşoğlu'nun gerekse Tillerson'un yapmış olduğu açıklamalardan anlaşıldığı üzere, YPG-PYD güçlerinin ABD'nin de desteğiyle Menbiç'ten çekileceği ve bu bölgenin güvenliğinin Türk-Amerikan ortaklığında sağlanması hususuydu. Ancak açıklamalar çok yeni ve taze, hatta tam bir mutabakat olduğunu da söylemek zor. Ama şu bir gerçek ki, Amerika'nın istediği gibi Türkiye Menbiç'e geniş kapsamlı bir operasyon yapmayacak ve Türkiye'nin istediği gibi de YPG-PYD Menbiç'te kalmayacak. Ayrıca, bölgenin güvenliği de iki ülke tarafından sağlanacak. Bu noktadan baktığımızda süreç, başlı başına Türkiye-Amerika ilişkileri açısından çok olumlu bir gelişme. Yalnız iki faktörü gözden kaçırmamak lazım. Bunlardan ilki, Amerika'da gerçekleşen görev değişikliği. Basına uzun süredir yansıdığı gibi bu süreçlerde en önemli rolü oynayan kişilerden biri McMaster, diğeryse Tillerson'du. Şimdi akıldaki soru, McMaster'ın görevden alınma ihtimalinin ve Tillerson'un görevden alınmış olmasının ikili ilişkileri ve varılan mutabakatı nasıl bir sürece doğru götüreceğidir.

İkinci önemli faktör ise Rusya. Hatırlayalım ki, Tillerson'un Türkiye ziyaretinden hemen sonra yapılan olumlu açıklamaların ardından kısa bir zaman zarfı içerisinde Esad güçleri Afrin'e doğru yürümüştü. Kimine göre bu münferit bir hareket, kimine göre ise planlı bir gözdağıydı. Buradaki asıl nokta, Menbiç'teki Türk-Amerikan yaklaşmasının Rusya ve Esad yönetimi tarafından nasıl bir tepkiye yol açacağına doğru hesaplanmasıdır. Nasıl Türkiye'nin Rusya ile yaklaşması ABD açısından bir güvenlik sıkıntısı doğuruyorsa, Türkiye'nin Amerika ile olan gergin ilişkilerini düzeltmesi ve hatta Menbiç konusunda mutabakata varması Rusya açısından tehlikeli bir yaklaşma olarak görülebilir. Bahsettiğim üzere, bunlar için henüz çok erken ama çok açık ve net bir gerçek var ki, hangi tarafla ilişkileri düzeltirseniz düzeltin diğery taraftan gelecek olan reaksiyonlara hazırlıklı olmak gerekiyor.

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#) [Twitter](#) [RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş